

بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

ساناز خاله اوغلی زاده *

محمد رضا رازدار **

علی اکبر جوان **

چکیده

در این پژوهش هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ با انتخاب ۵۲ شرکت به عنوان نمونه آماری است؛ که برای جمع‌آوری مبنای نظری پژوهش از روش کتابخانه‌ای و برای جمع‌آوری اطلاعات آماری از صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه آن استفاده شده است. روش تجزیه و تحلیل در این پژوهش روش پانل بوده و جهت تجزیه و تحلیل از نرم‌افزارهای SPSS24، EVIEWS9 و MINITAB16 استفاده شده است. نتایج پژوهش بیانگر این است که بین استقلال هیئت مدیره شرکت و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی‌داری وجود ندارد. اما بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: هیئت مدیره، استقلال هیئت مدیره، ساختار مالکیت.

* دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی سناباد گلپهار، خراسان رضوی، ایران.

** استادیار، گروه حسابداری، واحد قاینات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، خراسان جنوبی، ایران، (نویسنده مسئول).

*** دانشجوی دکترای حسابداری، دانشگاه شهید علامه طباطبایی

۱. مقدمه

تقاضا برای گزارشگری مالی و افشا از عدم تقارن اطلاعاتی و تضاد نمایندگی بین مدیران و سرمایه‌گذاران برون‌سازمانی ناشی می‌شود (هیلی و پالیو^۲، ۲۰۰۱). با جدا شدن مالکیت از مدیریت، مدیران به‌عنوان نماینده مالکان (سهامداران)، شرکت را اداره می‌کنند. با شکل‌گیری رابطه نمایندگی، تضاد منافع بین سهامداران و مدیران ایجاد می‌گردد. بدان معنا که ممکن است مدیران دست به رفتارهای فرصت‌طلبانه زده، تصمیماتی اتخاذ نمایند که در راستای منافع شخصی آن‌ها و عکس منافع سهامداران باشد (مهرانی و همکاران، ۱۳۸۹). افشای مطلوب شرکت‌ها اقدامی است که می‌تواند به میزان زیادی مانع از این رفتارهای فرصت‌طلبانه شود. افشای مالی سالم با ایجاد پل ارتباطی، شکاف عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران و در نتیجه مشکل نمایندگی را کاهش می‌دهد؛ در مقابل افشای مالی ضعیف اغلب باعث گمراهی سهامداران شده و ممکن است مانند رسوایی‌های مالی اخیر گزارش شده اثرات نامطلوبی بر ثروت آن‌ها بگذارد (کارامنو و وفیاس^۳، ۲۰۰۵). افشا و کیفیت حاکمیت شرکتی مفاهیم نزدیکی به یکدیگر هستند (الکساندرینا^۴، ۲۰۱۳)؛ بنابراین، می‌توان گفت در شرکت‌هایی که میزان افشای اطلاعات بیشتر بوده و اطلاعات کامل و مؤثرتری به بازار سرمایه ارائه می‌شود؛ حاکمیت شرکتی از اعتبار بالایی برخوردار است. همچنین سرمایه‌گذاران نهادی با توجه به مالکیت بخش قابل توجهی از سهام شرکت‌ها دارای نفوذ قابل ملاحظه‌ای بر آن‌ها هستند (مهرانی و همکاران، ۱۳۸۹).

همچنین تئوری نمایندگی برای افزایش استقلال هیئت‌مدیره از مدیریت، این ایده را پشتیبانی می‌کند که هیئت‌مدیره باید در چنبره مدیران بیرونی باشد. صاحب‌نظران در قالب این تئوری معتقدند که رفتار فرصت‌طلبانه مدیر می‌بایست توسط مدیران غیر اجرایی تحت نظارت و کنترل قرار گیرد. وجود چنین مدیرانی می‌تواند کیفیت تصمیمات و مشاوره‌های آنان را متأثر ساخته، مسیری راهبردی فراهم آورد و عملکرد را بهبود بخشد؛ بنابراین نسبت به اینکه مدیریت در مسیر پاسخگویی حرکت می‌کند و به بهترین وجه منافع سهامداران را به‌عنوان ذینفعان در نظر می‌گیرد، اطمینان می‌دهد. تئوری وابستگی منابع نیز بر تعداد بیشتر مدیران غیر اجرایی در هیئت‌مدیره به سبب تخصص، شهرت و ارتباطات تأکید می‌کند. تئوری وابستگی منابع که اغلب در بین ادبیات رشته‌های مدیریتی مشاهده می‌شود، سعی دارد تا از طریق ارتباطات خود با اعضای هیئت‌مدیره به منافع اطلاعاتی محرمانه و سایر منابع دست پیدا کند (رئسی، ۱۳۸۷).

بنابراین با توجه به مطالب ذکر شده در نهایت هدف اصلی در این تحقیق هدف اصلی بررسی رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

۲. پیشینه پژوهش

النباش و همکاران^۵ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی ارتباط بین استقلال هیئت‌مدیره شرکت، ساختار مالکیت و افشای شرکت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس لیبی طی دوره زمانی ۲۰۰۶-۲۰۱۰ پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بین ویژگی‌ها هیئت‌مدیره و حاکمیت شرکتی با توجه به سطح افشای کلی ارتباط وجود دارد. راملی و همکاران^۶ (۲۰۱۳)، در پژوهشی با عنوان ارزیابی تأثیرات ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره در میان صد شرکت برتر مالزی، به این نتیجه دست یافتند که استقلال هیئت‌مدیره، ترکیب مالکیتی مدیران و تنوع هیئت‌مدیره با کیفیت افشای اطلاعات هیئت‌مدیره رابطه مثبت و معنادار دارد.

1. Healy and Palepu, 2001.
2. Karamanou and Vafeas, 2005.
3. Alexandrina, 2013.
4. Alnabsha and et al, 2018.
5. Ramli and et al, 2013.

بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات -----

رئوف و عبدالله آل^۷ (۲۰۱۱)، در تحقیق خود به بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و سطح افشای داوطلبانه پرداختند. نتایج بررسی گزارش‌های سالانه ۹۴ شرکت از شرکت‌های بنگلادشی در بورس اوراق داکا^۸ در سال ۲۰۰۷ حاکی از این بود که میزان افشای داوطلبانه اطلاعات در شرکت‌ها با ساختار مالکیت مدیریتی بالاتر رابطه منفی دارد و میزان افشای داوطلبانه اطلاعات در شرکت‌ها با ساختار مالکیت نهادی بالاتر رابطه مثبت دارد.

اخترالدین و همکاران^۹ (۲۰۰۹)، در تحقیق خود به بررسی ارتباط بین نظام راهبری شرکتی و افشای داوطلبانه اطلاعات در گزارش‌های سالانه پرداختند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که یک رابطه مثبت بین اندازه هیئت‌مدیره و افشای داوطلبانه اطلاعات و همچنین بین تعداد مدیران مستقل غیرموظف و افشای داوطلبانه اطلاعات وجود دارد. باین‌حال، میزان افشای داوطلبانه، رابطه منفی با کنترل خانوادگی دارد و همچنین بین نسبت اعضای کمیته حسابرسی به جمع اعضای هیئت‌مدیره با افشای داوطلبانه اطلاعات ارتباطی وجود ندارد.

دیدار و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهش خود به بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشا با تأکید بر نقش تعدیل‌کننده رقابت بازار محصول در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با انتخاب ۱۰۳ شرکت به نمونه آمار طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۳ پرداختند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد کیفیت حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشا تأثیر مثبت و معناداری دارد و سطح بالاتر کیفیت افشا در نتیجه افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی به دست می‌آید؛ اما رقابت بازار محصول در حالت کلی بر این رابطه تأثیر معناداری ندارد.

سیدخانی و همکاران (۱۳۹۴)، در تحقیق خود به بررسی تأثیر ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره پرداختند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد استقلال هیئت‌مدیره و وجود اعضای هیئت‌مدیره مؤنث رابطه معنادار و مثبتی با کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره دارد و وجود دوگانگی وظیفه هیئت‌مدیره و سهم بالاتر مالکیت هیئت‌مدیره با کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره رابطه معنادار و منفی دارد. در نتیجه ویژگی‌های حاکمیت شرکتی تأثیر معناداری بر با کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره دارد.

ناظمی و همکاران (۱۳۹۳)، در تحقیق خود به بررسی ارتباط میان کیفیت حاکمیت شرکتی و میزان مالکیت نهادی با افشای اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با انتخاب ۷۵ شرکت به نمونه آماری طی دوره زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ پرداختند؛ و به این نتیجه رسیدند شرکت‌هایی که اطلاعات بیشتری را افشا می‌کنند از سیستم حاکمیت شرکتی برتری برخوردارند و سرمایه‌گذاران نهادی بیشتری را به خود جذب می‌کنند.

سهیلی فر و همکاران (۱۳۹۲)، در تحقیق خود به بررسی ویژگی‌های هیئت‌مدیره به‌عنوان سازوکارهای داخلی نظام راهبری شرکتی بر کیفیت افشا در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با انتخاب ۸۳ شرکت به نمونه آماری طی دوره زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹ پرداختند؛ و به این نتیجه رسیدند که بین استقلال هیئت‌مدیره و کیفیت افشا رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد؛ اما بین اندازه هیئت‌مدیره و کیفیت افشا رابطه معناداری وجود ندارد.

۳. سؤال‌های پژوهش

- (۱) آیا بین استقلال هیئت مدیره و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی‌داری وجود دارد؟
- (۲) آیا بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۴. فرضیه‌های پژوهش

- (۱) بین استقلال هیئت مدیره و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی‌داری وجود دارد.

1. Rouf & Abdullah-Al, 2011.
2. Dhaka Stock Exchange
3. Akhrouddin and et al, 2009.

۲) بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۵. روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش در حوزه تحقیقات توصیفی است و از حیث هدف کاربردی می‌باشد؛ و از جهت طرح پژوهش از نوع تجربی و پس‌رویدادی است؛ و از بعد فرآیند یک پژوهش کمی است.

۱-۵. روش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها

جهت گردآوری اطلاعات در خصوص تبیین ادبیات پژوهش، از روش کتابخانه‌ای با استفاده از پایان‌نامه‌ها، مقالات داخلی و خارجی و منابع اینترنتی معتبر و برای دستیابی به داده‌های موردنظر برای پردازش فرضیات پژوهش، از اطلاعات موجود در نرم‌افزار ره‌آورد نوین و بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با مراجعه به سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران^{۱۰} و سایت کدال^{۱۱} استفاده شده است.

۲-۵. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی انجام می‌شود در بخش آمار توصیفی از شاخص‌های مرکزی میانگین و میانه و شاخص پراکندگی انحراف معیار استفاده خواهد شد؛ و در بخش آمار استنباطی از رگرسیون چند متغیره با استفاده از داده‌های ترکیبی استفاده می‌شود. انگیزه اصلی در ترکیب داده‌های مقطعی و سری زمانی، فراهم کردن استنباط و پیش‌بینی کاراتر می‌باشد. برای تحلیل داده‌های ترکیبی دو روش وجود دارد. بدین گونه که یا می‌بایست داده‌های شرکت‌های مختلف طی فصول مختلف همگن در نظر گرفته شوند که در این حالت داده‌ها باهم تلفیق^{۱۲} می‌شوند یا این که داده‌ها به صورت تابلویی مورد استفاده قرار گیرند. برای تعیین نوع روش به کارگیری داده‌های ترکیبی، از آزمون F لیمر استفاده می‌شود. اگر نتیجه آزمون F لیمر نشان دهد که ضرایب اثر مقطعی و اثر زمانی معنی‌دار نیست می‌توان تمام داده‌ها را با یکدیگر ترکیب کرد و به وسیله یک رگرسیون کلاسیک، تخمین پارامترها را انجام داد. در غیر این صورت، داده‌ها را باید به صورت تابلویی در نظر گرفت. برای تعیین نوع مدل داده‌های ترکیبی (مدل اثرات ثابت یا مدل اثرات تصادفی) از آزمون ها سمن استفاده می‌شود. بدین صورت که اگر بین جزء خطا و متغیر مستقل همبستگی وجود نداشته باشد، مدل اثرات تصادفی مناسب است در صورتی که بین آن دو همبستگی وجود داشته باشد، مدل اثرات ثابت مناسب به نظر می‌رسد. برای تعیین معنادار بودن مدل رگرسیون و پارامترهای حاصل از تخمین مدل رگرسیون، به ترتیب از آماره‌های F و T استفاده می‌شود. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و استخراج نتایج پژوهش، از نرم‌افزارهای Excel و EVIEWS9 و SPSS24 استفاده می‌گردد.

۳-۵. روش نمونه‌گیری و جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش را شرکت‌های پذیرفته‌شده در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ تشکیل می‌دهند. همچنین از آنجا که دسترسی به تمام نمونه‌های پژوهش امکان‌پذیر نیست؛ در پژوهش حاضر برای تعیین نمونه آماری، از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. بدین منظور آن دسته از شرکت‌های جامعه آماری که شرایط زیر را دارا باشند به عنوان نمونه آماری انتخاب و مابقی حذف می‌شوند. در تحقیق حاضر معیارهای زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که یک شرکت کلیه معیارها را احراز کرده باشد به عنوان یکی از شرکت‌های نمونه انتخاب شده است.

(۱) قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته باشند؛

1. WWW.TSETMC.IR
2. WWW.CODAL.IR
3. Pooling

بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات -----

۲) به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی آن‌ها منتهی به اسفندماه بوده و طی سال‌های مذکور دوره مالی خود را تغییر نداده باشد.

۳) به دلیل ماهیت خاص فعالیت جزو شرکت‌های فعال در صنعت واسطه‌گری مالی نباشند؛ و

۴) اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی آن‌ها برای دوره موردبررسی در دسترس باشد.

در نهایت از بین شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در مجموع ۵۲ شرکت به‌عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شده است

۴-۵. مدل آماری پژوهش

پژوهشگر در تحقیق خود به دنبال شناسایی متغیرها و چگونگی رابطه آن‌ها با یکدیگر است. محقق بر اساس بررسی‌های اولیه و نیز مطالعه ادبیات تحقیق اقدام به تعیین متغیرهای مورد مطالعه کرده، آن‌ها را فهرست می‌نماید و در قالب یک مدل تجزیه‌ای و تفکیکی تدوین می‌کند تا بدین وسیله چهارچوب نظری انجام تحقیق خود را طراحی نماید، این مدل‌ها منعکس‌کننده هدف تحقیق بوده، مبین موضوعات، زوایا و ابعادی از مسئله هستند که باید مورد مطالعه قرار گیرد (حافظ نیا، ۱۳۹۲، ۱۲۲). در این پژوهش برای تخمین فرضیه‌های آماری زیر بر اساس تحقیق آلمباش و همکاران و همکاران (۲۰۱۸) استفاده می‌نماییم.

$$DL = \beta_0 + \beta_1 BoCo_{it} + \beta_2 InstOwn_{it} + \beta_3 FS_{it} + \beta_4 FA_{it} + \beta_5 Gearing_{it} + \beta_6 ROE_{it} + \beta_7 Liq_{it} + \beta_8 AudTyp_{it} + \varepsilon_{it}$$

ROE: سودآوری؛

DL: افشای اطلاعات؛

Gearing: نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام؛

BoCo: استقلال هیئت‌مدیره؛

Liq: نقدینگی؛ و

InstOwn: مالکیت نهادی؛

AudTyp: نوع حسابرسی.

FS: اندازه شرکت؛

FA: عمر شرکت؛

۵-۵. متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته: متغیر وابسته متغیری است که پژوهشگر به آن علاقه‌مند است و برعکس متغیر مستقل در اختیار محقق نیست و نمی‌تواند در آن تصرف یا دست‌کاری به عمل آورد. در تعریف آن باید گفت متغیری است که از متغیر مستقل تأثیر می‌پذیرد و بر اثر تغییرات آن تغییر می‌کند و هدف محقق تشریح یا پیش‌بینی تغییرپذیری در آن است.

– **افشای اطلاعات:** برای سنجش این متغیر از امتیازهای تعلق گرفته به هر شرکت که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و از طریق اطلاعیه کیفیت افشا و اطلاع‌رسانی مناسب منتشر می‌شود، استفاده شده است امتیازهای کیفیت افشای شرکت‌های پذیرفته شده برای دوره‌های ۱۲، ۹، ۶، ۳ ماهه محاسبه و توسط سازمان بورس و اوراق بهادار منتشر می‌شود. این امتیازها، ارزیابی بورس درباره میزان آگاهی بخشی افشای شرکتی را منعکس می‌نماید. یکی از عمده‌ترین مزیت استفاده از این معیار این می‌باشد که امتیازهای کیفیت افشای شرکت‌ها توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و بر اساس شاخص‌های دقیق و عینی از قبیل زمان ارائه اطلاعات مربوط و تفاوت پیش‌بینی‌ها با نتایج واقعی محاسبه شده است؛ بنابراین، معیار مورد استفاده از عینیت و قابلیت اتکای کافی برخوردار است.

متغیرهای مستقل: متغیر مستقل متغیری است که از طریق آن متغیر وابسته تبیین و پیش‌بینی می‌شود، این متغیر توسط پژوهشگر اندازه‌گیری، دست‌کاری یا انتخاب می‌شود تا تأثیر رابطه‌ای آن با متغیر دیگر اندازه‌گیری شود. در واقع متغیر مستقل به‌گونه‌ای مثبت یا منفی بر متغیر وابسته اثر می‌گذارد یعنی هرگونه افزایش یا کاهش در متغیر مستقل می‌تواند موجب افزایش

----- فصلنامه مطالعات تطبیقی در مدیریت مالی و حسابداری، سال اول، شماره دوم

یا کاهش در متغیر وابسته شود پس دلیل تغییر در متغیر وابسته را باید در متغیر مستقل جست‌وجو کرد. در یک پژوهش غیرآزمایشی متغیر مستقل به‌وسیله محقق دست‌کاری نمی‌شود ولی متغیری است که از پیش وجود دارد و فرض شده است که بر متغیر وابسته اثر دارد.

- **استقلال هیئت‌مدیره:** برابر است با نسبت تعداد مدیران غیرموظف به تعداد کل مدیران.
- **مالکیت نهادی:** مالکیت نهادی عبارت است از تعداد سهام در دست سهامداران نهادی به کل سهام منتشره شرکت.
- **متغیرهای کنترلی:** متغیر کیفی یا کمی است که جهت یا میزان رابطه میان متغیرهای مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار می‌دهد. متغیر تعدیل‌کننده را می‌توان متغیر مستقل دوم نیز منظور داشت. با عبارت دیگر متغیر کنترلی، یک متغیر ثانوی است که از نوع متغیر مستقل است و محقق میل دارد آن را کنترل و دست‌کاری کند؛ تا مشخص شود آیا این متغیر، رابطه متغیر مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا خیر.
- **اندازه شرکت:** اندازه شرکت عبارت است از لگاریتم طبیعی کل فروش‌های شرکت.
- **عمر شرکت:** عمر شرکت عبارت است از میزان سالهایی که شرکت از ابتدا تأسیس شده است.
- **نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام:** نسبت کل بدهی به کل حقوق صاحبان سهام شرکت.
- **سودآوری:** عبارت است از نسبت سود خالص به کل حقوق صاحبان سهام شرکت.
- **نقدینگی:** در این تحقیق از نسبت دارایی جاری به بدهی جاری به‌عنوان مبنایی برای اندازه‌گیری نقدینگی استفاده می‌کنیم.
- **نوع حسابرسی:** اگر شرکت توسط سازمان حسابرسی مورد رسیدگی قرار گرفته باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر را اختیار می‌کند.

۶. یافته‌های پژوهش

۶-۱. آمار توصیفی

به‌طور کلی، روش‌هایی را که به‌وسیله آن‌ها می‌توان اطلاعات جمع‌آوری‌شده را پردازش کرده و خلاصه نمود، آمار توصیفی می‌نامند. این نوع آمار صرفاً به توصیف جامعه یا نمونه می‌پردازد و هدف از آن محاسبه پارامترهای جامعه یا نمونه تحقیق است (آذر و مؤمنی، ۱۳۸۹، ۸).

در بخش آمار توصیفی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی هم چون میانگین و میانه و شاخص‌های پراکندگی انحراف معیار، چولگی و کشیدگی انجام پذیرفته است. در این ارتباط میانگین، اصلی‌ترین شاخص مرکزی بوده و متوسط داده‌ها را نشان می‌دهد، به‌طوری‌که اگر داده‌ها بر روی یک محور به صورت منظم ردیف شوند، مقدار میانگین دقیقاً نقطه تعادل یا مرکز ثقل توزیع قرار می‌گیرد. انحراف معیار از پارامترهای پراکندگی بوده و میزان پراکندگی داده‌ها را نشان می‌دهد. چولگی نیز از پارامترهای تعیین انحراف از قرینگی بوده و شاخص تقارن داده‌ها است. در صورتی‌که جامعه از توزیع متقارن برخوردار باشد، ضریب چولگی مساوی صفر، در صورتی‌که جامعه چوله به چپ باشد، ضریب چولگی منفی و در صورتی‌که دارای چوله به راست باشد، ضریب چولگی مثبت خواهد بود. کشیدگی نیز شاخص سنجش پراکندگی جامعه نسبت به توزیع نرمال می‌باشد (مؤمنی و قیومی، ۱۳۹۰).

خلاصه وضعیت آمار توصیفی مربوط به متغیرهای مدل پس از غربال‌گری و حذف داده‌های پرت به کمک نرم‌افزار EVIEWS9 در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

عمر شرکت	اندازه شرکت	مالکیت نهادی	استقلال هیئت مدیره	افشای اطلاعات	
۱۷۰۹۶۱۵	۱۴۰۴۹۴۲	۶۸۶۰۷۶۴	۰۷۰۴۵۸۶	۶۳۵۸۳۲۷	میانگین
۱۵	۱۳۷۸۹۲۶	۷۶۶۱۵	۰۷۱۴۲۸۶	۷۶۱۴۲۶۳	میانه
۴۲	۱۹۳۶۷۸۹	۹۹۱۹	۱	۹۹۹۰۶۰۵	حداکثر
۴	۱۰۳۳۴۲	۰۰۰۰۰۰۰	۰۲	۰۰۳۵۹۱۷	حداقل
۸۹۱۹۹۹۴	۱۶۱۳۸۰۳	۲۶۰۱۸۴	۰۱۸۸۰۸	۳۲۳۷۲۸۹	انحراف معیار
۱۲۰۰۲۴	۰۹۷۲۶۸۶	-۱۳۳۰۷۴۵	-۰۰۹۶۱۶۳	-۱۰۲۳۸۷۷	چولگی
۳۸۰۶۲۸	۴۱۰۰۹۵۵	۳۹۳۶۷۳۱	۲۴۱۶۲۸۴	۲۶۷۰۶۷	کشیدگی
۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	تعداد

ادامه جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نوع حسابرسی	نقدینگی	سودآوری	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	
۰۱۸۲۶۹۲	۱۳۵۱۳۳۴	۰۲۶۳۸۸۷	۱۹۵۷۲۷۳	میانگین
۰۰۰۰۰۰۰	۱۲۳۳۲۵۴	۰۲۶۷۰۹۸	۱۴۴۹۵۰۳	میانه
۱	۴۴۴۲۲۷۸	۰۸۲۳۷۰۸	۱۴۵۰۱۸۸	حداکثر
۰۰۰۰۰۰۰	۰۲۷۰۹۸۵	-۰۸۸۴۳۶۳	۰۱۷۱۵۱۶	حداقل
۰۳۸۷۰۳۵	۰۶۴۲۵۶۵	۰۲۱۶۸۹۹	۱۸۲۱۵۶۷	انحراف معیار
۱۶۴۲۳۲	۱۵۸۴۵۶۵	-۰۷۹۵۲۱۴	۳۲۰۲۵۷۵	چولگی
۳۶۹۷۲۱۴	۶۹۱۶۵۶۱	۵۹۸۳۳۷	۱۷۵۸۸۱۵	کشیدگی
۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	تعداد

با توجه به جدول (۱) برای متغیر افشای اطلاعات میانگین برابر با ۶۳/۵۸۳۲۷ بوده و میانه متغیر برابر با ۷۶/۱۴۲۶۳ و انحراف معیار ۳۲/۳۷۲۸۹ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر استقلال هیئت مدیره میانگین برابر با ۰/۷۰۴۵۸۶ بوده و میانه متغیر برابر با ۰/۷۱۴۲۸۶ و انحراف معیار ۰/۱۸۸۰۸ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر مالکیت نهادی میانگین برابر با ۶۸/۶۰۷۶۴ بوده و میانه متغیر برابر با ۷۶/۶۱۵ و انحراف معیار ۲۶/۰۱۸۴ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر اندازه شرکت میانگین برابر با ۱۴/۰۴۹۴۲ بوده و میانه متغیر برابر با ۱۳/۷۸۹۲۶ و انحراف معیار ۱/۶۱۳۸۰۳ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر عمر شرکت میانگین برابر با ۱۷/۰۹۶۵۱ بوده و میانه متغیر برابر با ۱۵ و انحراف معیار ۸/۹۱۹۹۹۴ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام میانگین برابر با ۱/۹۵۷۲۷۳ بوده و میانه متغیر برابر با ۱/۴۴۹۵۰۳ و انحراف معیار ۱/۸۲۱۵۶۷ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر سودآوری میانگین برابر با ۰/۲۶۳۸۸۷ بوده و میانه متغیر برابر با ۰/۲۶۷۰۹۸ و انحراف معیار ۰/۲۱۶۸۹۹ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر نقدینگی میانگین برابر با ۱/۳۵۱۳۳۴ بوده و میانه متغیر برابر با ۱/۲۳۳۲۵۴ و انحراف معیار ۰/۶۴۲۵۶۵ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

با توجه به جدول (۱) برای متغیر نوع حسابرسی میانگین برابر با ۰/۱۸۲۶۹۲ بوده و میانه متغیر برابر با ۰ و انحراف معیار ۰/۳۸۷۰۳۵ می‌باشد. بررسی میزان چولگی و کشیدگی این متغیر که بایستی به ترتیب ۰ و ۳ باشد تا متغیر دارای توزیع نرمال باشد، بنابراین نشان می‌دهد که این متغیر دارای توزیع نرمال نیست.

۲-۶. آزمون نرمال بودن متغیر وابسته

مفهوم توزیع نرمال در مورد داده‌های پارامتری صدق می‌کند (نه داده‌های نا پارامتری). آزمون نرمال بودن، با ایجاد یک نمودار احتمال نرمال بودن، به آزمون این فرض می‌پردازد که آیا مشاهدات پژوهش از توزیع نرمال تبعیت می‌کنند یا خیر. بسیاری از مشخصه‌های انسانی مانند هوش، نگرش‌ها و شخصیت در جمعیت (جامعه) دارای توزیع نسبتاً نرمال هستند. البته توزیع نرمال به معنای توزیع استاندارد یا مطلوب نیست. نرمال بودن، اساسی‌ترین پیش‌فرض تحلیل چند متغیره است. اگر این فرض برقرار نباشد، برخی آزمون‌های آماری مشخص، غیر معتبر بوده و قابل استفاده نیستند. اهمیت آشنایی و سنجش نرمال بودن توزیع داده‌ها در این است که برخی از روش‌های آماری مانند همبستگی پیرسون، آزمون‌های t و آزمون تحلیل واریانس بر فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها (در جامعه) استوارند. همچنین برآورد پارامتر جمعیت نیز با اتکا به نرمال بودن توزیع متغیر در جمعیت صورت می‌گیرد. در این مطالعه به منظور تخمین پارامترهای مدل از روش رگرسیون حداقل مربعات معمولی استفاده می‌گردد و این روش بر این فرض استوار است که متغیر وابسته تحقیق دارای توزیع نرمال باشند. توزیع غیرنرمال متغیر وابسته منجر به تخطی از مفروضات رگرسیون برای تخمین پارامترها می‌شود، لذا لازم است نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق مورد آزمون قرار گیرد. در این مطالعه این موضوع از طریق آماره جارکیو- برا^۱ بررسی می‌شود. فرض صفر و فرض مقابل در این آزمون به صورت زیر می‌باشد:

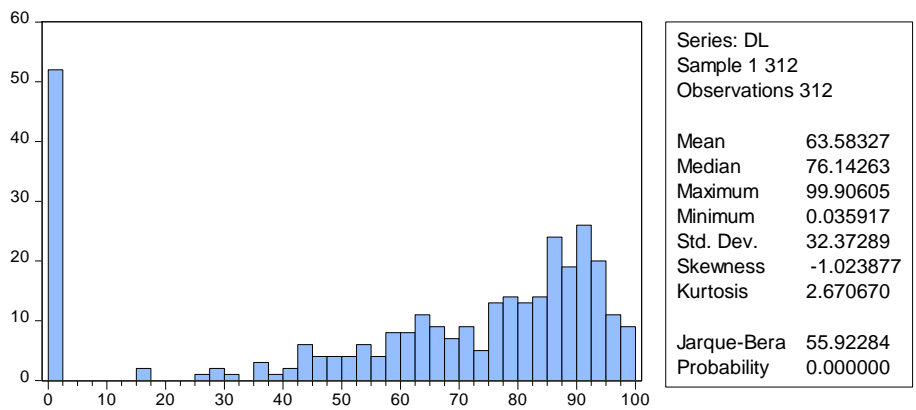
$$\begin{cases} H_0 : Z = N(1,0) \\ H_1 : Z \neq N(1,0) \end{cases}$$

اگر سطح اهمیت آماره این آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد، فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می‌شود. نتایج آزمون جارکیو - برا برای متغیر سرمایه‌گذاری در جدول (۲) و نمودار (۱) ارائه شده است.

جدول (۲) آزمون جارکیو برا

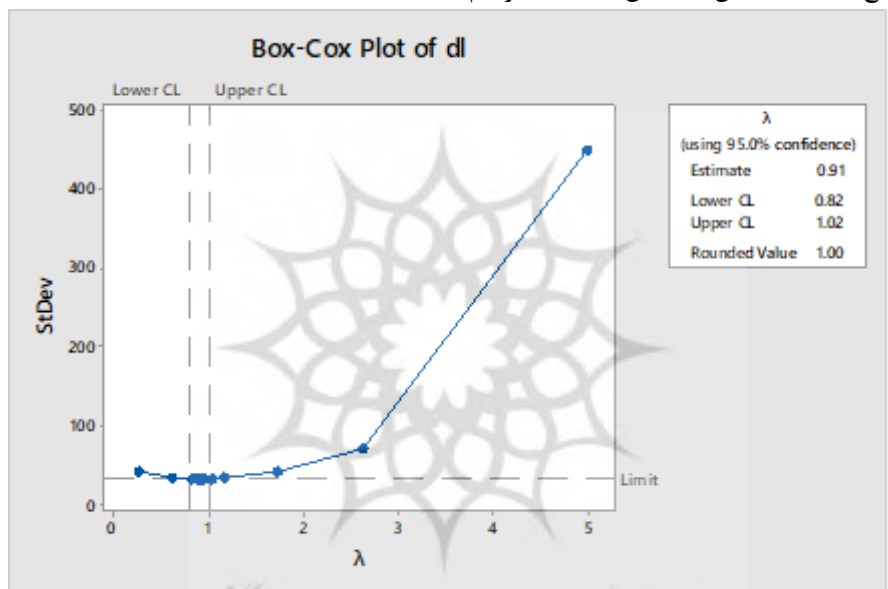
افشای اطلاعات	
۵۵ ۹۲۲۸۴	آزمون جارکیو برا
۰	سطح احتمال

----- بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات -----

نمودار (۱) آزمون جارکیو برا

از آنجاکه سطح اهمیت آزمون جارکیو برا کمتر از ۵٪ می باشد، لذا متغیر وابسته نرمال نیست؛ در این تحقیق جهت نرمال سازی از تابع تبدیلات باکس - کاکس^۱ استفاده کردیم.

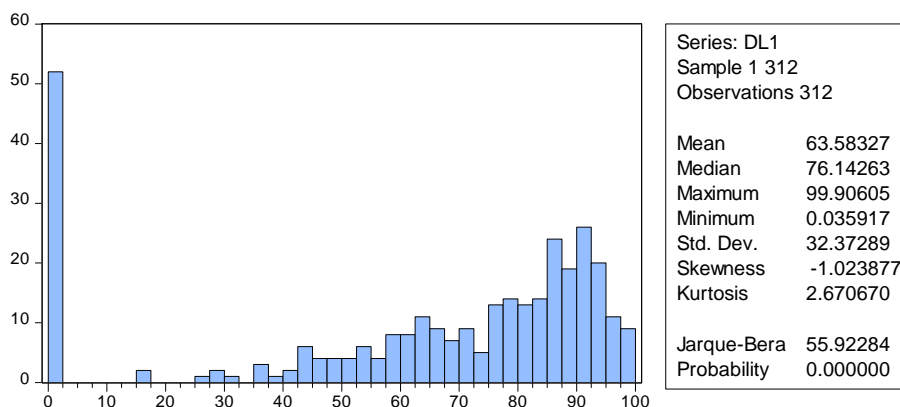

نمودار (۲) تبدیلات باکس - کاکس

جدول (۳) و نمودار (۲) و نمودار (۳) حاصل از تبدیلات باکس - کاکس نشان می دهد متغیر وابسته ما نرمال نشدند؛ که نتایج حاصل از آزمون جارکیو برا بعد از فرایند نرمال سازی نیز همین مطلب را تأیید می کند.

جدول (۳) آزمون جارکیو برا بعد از فرایند نرمال سازی

افشای اطلاعات	
۵۵ ۹۲۲۸۴	آزمون جارکیو برا
.	سطح احتمال

نمودار (۳) آزمون جارجیو برا بعد از فرایند نرمال سازی

لذا در این تحقیق به قاعده حد مرکزی اکتفا می‌نماییم. قضیه حد مرکزی بیانگر این است که در صورتی که متغیر تصادفی $Y = X_1 + X_2 + \dots + X_n$ باشد و هر یک از X_i ها متغیرهای تصادفی مستقل تابع توزیع‌های مختلف با میانگین μ_i و واریانس‌های σ_i^2 داشته باشد و $n \geq 30$ باشد آنگاه متغیر تصادفی Y دارای توزیع نرمال می‌باشد.

۳-۶. ضریب همبستگی پیرسون

ضریب همبستگی پیرسون که به نام‌های ضریب همبستگی گشتاوری و یا ضریب همبستگی مرتبه صفر نیز نامیده می‌شود، توسط سرکارل پیرسون معرفی شده است. این ضریب به منظور تعیین میزان رابطه، نوع و جهت رابطه بین دو متغیر فاصله‌ای یا نسبی و یا یک متغیر فاصله‌ای و یک متغیر نسبی به کار برده می‌شود. چندین روش محاسباتی معادل می‌توان برای محاسبه این ضریب تعریف نمود. ضریب همبستگی ابزاری آماری برای تعیین نوع و درجه رابطه یک متغیر کمی با متغیر کمی دیگر است. ضریب همبستگی، یکی از معیارهای مورد استفاده در تعیین همبستگی دو متغیر است. در این آزمون:

۱. اگر سطح احتمال کمتر از $0/05$ باشد رابطه وجود دارد در غیر این صورت خیر؛
۲. ضریب همبستگی شدت رابطه را نشان می‌دهد:

- این ضریب بین ۱ تا -۱ است

- در صورت عدم وجود رابطه بین دو متغیر، برابر صفر است

- اگر این ضریب بین ۰ و -۱ باشد رابطه معکوسی وجود دارد؛

- اگر این ضریب بین ۰ و ۱ باشد رابطه مستقیمی وجود دارد.

جدول (۴) ضریب همبستگی پیرسون

نوع حسابرسی	نقدینگی	سودآوری	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	عمر شرکت	اندازه شرکت	مالکیت نهادی	استقلال هیئت مدیره	افشای اطلاعات	ضریب همبستگی
افشای اطلاعات								۱	ضریب همبستگی
								-----	سطح احتمال
استقلال هیئت مدیره							۱	۰۰۹۹۸۲۴	ضریب همبستگی
							-----	۰۰۷۸۳	سطح احتمال
مالکیت نهادی						۱	۰۰۶۹۵۵۲	۰۱۵۶۳۵۹	ضریب همبستگی
						-----	۰۰۲۲۰۵	۰۰۰۵۶	سطح احتمال
اندازه شرکت					۱	۰۰۲۶۶۸۵۱	۰۰۱۰۹۰۲۵	۰۰۱۲۸۴۷۴	ضریب همبستگی
					-----	۰۰۰۰۰	۰۰۵۴۴	۰۰۲۳۲	سطح احتمال

ادامه جدول (۴) ضریب همبستگی پیرسون

نوع حسابرسی	نقدینگی	سودآوری	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	عمر شرکت	اندازه شرکت	مالکیت نهادی	استقلال هیئت مدیره	افشای اطلاعات
عمر شرکت	ضریب همبستگی	۰	۰	۱	-۰.۱۲۵۱۲	-۰.۳۳۴۰۲۴	-۰.۰۸۰۴۲	-۰.۱۷۲۴۴۸
	سطح احتمال	-----	-----	-----	۰.۰۲۷۱	۰.۰۰۰۰	۰.۱۵۶۵	۰.۰۰۲۲
نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	ضریب همبستگی	۰	۱	۰	۰.۱۲۳۹۴۷	۰.۲۹۰۲۰۵	۰.۰۳۰۶۲	-۰.۲۱۱۶۰۸
	سطح احتمال	-----	-----	-----	۰.۰۲۸۶	۰.۰۰۰۰	۰.۰۷۰۷۵	۰.۰۰۰۲
سودآوری	ضریب همبستگی	۰	۱	۰	-۰.۱۵۹۹۶۱	۰.۱۴۸۲۹	-۰.۰۰۵۸۸۵	۰.۲۷۵۳۱۹
	سطح احتمال	-----	-----	-----	۰.۰۰۴۶	۰.۷۹۴۲	۰.۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰
نقدینگی	ضریب همبستگی	۰	۱	۰	-۰.۰۴۷۴۵۶	-۰.۲۵۸۹۶۱	۰.۰۳۳۲۲۷	۰.۱۲۰۶۳۷
	سطح احتمال	-----	-----	-----	۰.۴۰۳۵	۰.۰۰۰۰	۰.۰۰۴۲	۰.۰۳۳۲
نوع حسابرسی	ضریب همبستگی	۰	۱	۰	۰.۲۱۵۶۳۱	۰.۲۵۸۵۸۲	۰.۱۰۰۰۰۲	-۰.۱۲۲۵۲۶
	سطح احتمال	-----	-----	-----	۰.۰۰۰۱	۰.۰۰۰۰	۰.۰۷۷۸	۰.۰۳۰۵

۴-۶. آزمون مانایی

لازم است که قبل از تخمین مدل، مانایی متغیرهای آن مورد بررسی قرار بگیرد. یک متغیر، وقتی ماناست که میانگین، واریانس و کوواریانس آن در طول زمان ثابت باقی بماند. به طور کلی اگر مبدأ زمانی یک متغیر، تغییر کند و میانگین و واریانس و کوواریانس تغییری نکند، در آن صورت متغیر مانا است و در غیر این صورت متغیر، نا مانا خواهد بود. فرضیه‌های مربوط به مانایی متغیرها به صورت زیر می‌باشد:

$$\begin{cases} H_0: \text{متغیر نا مانا است} \\ H_1: \text{متغیر ماناست} \end{cases}$$

مانایی متغیرها در سه حالت در سطح، روی تفاضل اول و روی تفاضل دوم می‌تواند بررسی شود. متغیرهایی که احتمال حاصل از آزمون آن‌ها در سطح کمتر از ۵٪ می‌باشد فرضیه صفر در مورد آن رد شده و آن متغیر در سطح ماناست در صورتی که بیشتر از ۵٪ باشد، نا مانا است. نتایج آزمون مانایی در جدول (۹) درج گردیده است. بر اساس آزمون «آزمون فلیپس و پرون» چون مقدار p-value کمتر از ۵٪ بوده است، همه متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی در سطح پایا بوده‌اند پایایی بدین معنی است که میانگین و واریانس متغیرهای پژوهش در طول زمان و کوواریانس متغیرها بین سال‌های مختلف ثابت بوده است.

جدول (۵) آزمون مانایی

تفسیر	لوین، لین و چو		متغیرها
	سطح احتمال	آماره آزمون	
مانا	۰.۰۰۰۰	-۲۵ ۷۸۹۲	افشای اطلاعات
مانا	۰.۰۰۰۰	-۱۵ ۸۰۲۵	استقلال هیئت مدیره
مانا	۰.۰۰۰۰	-۲۲ ۹۵۲۴	مالکیت نهادی
مانا	۰.۰۰۰۰	-۱۵ ۰۰۲۲	اندازه شرکت
مانا	۰.۰۰۰۰	-۱۸ ۲۵۱۵	عمر شرکت
مانا	۰.۰۰۰۰	-۱۷ ۸۶۸۹	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام

ادامه جدول (۵) آزمون مانایی

تفسیر	لوین، لین و چو		متغیرها
	سطح احتمال	آماره آزمون	
مانا	۰	-۱۸ ۵۱۶۸	سودآوری
مانا	۰	-۶۰ ۳۷۲	نقدینگی
مانا	۰	-۹ ۱۷۰۵۱	نوع حسابرسی

۵-۶. آزمون بوروش پاگان

یکی از فرض رگرسیون خطی این است که، تمامی جملات باقیمانده دارای واریانس برابر باشند. در عمل ممکن است این فرض چندان صادق نبوده و به دلایل مختلفی از قبیل: شکل نادرست تابع مدل، وجود نقاط پرت، شکست ساختاری در جامعه آماری، و ... شاهد پدیده ناهمسانی واریانس باشیم. برای بررسی این مشکل آزمون‌های مختلفی توسط اقتصاددانان معرفی شده است. در این مطالعه فرض همسانی واریانس باقیمانده‌ها از طریق آزمون بوروش-پاگان^۱ مورد بررسی قرار گرفت. که نتایج آن در جدول (۶) نشان می‌دهد که فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود همسانی واریانس در مدل پژوهش تأیید می‌شود. بنابراین، به منظور تخمین مدل پژوهش از رگرسیون حداقل مربعات معمولی (OLS) استفاده می‌کنیم.

جدول (۶) آزمون بوروش پاگان

سطح احتمال	آماره آزمون	آزمون
۰ . ۰۳۴	۱ ۸۹۹۵۳۵	آزمون بوروش پاگان

۶-۶. آزمون F لیمر و هاسمن

قبل از تخمین مدل‌ها لازم است که روش تخمین (تلفیقی یا تابلویی) مشخص گردد. برای این منظور از آزمون F لیمر استفاده شده است. برای مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها بیشتر از ۵٪ باشد یا به عبارتی دیگر آماره آزمون آن‌ها کمتر از آماره جدول باشد، از روش تلفیقی استفاده می‌شود و برای مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها کمتر از ۵٪ است، برای تخمین مدل از روش تابلویی استفاده می‌شود. روش تابلویی خود با استفاده از دو مدل اثرات تصادفی و اثرات ثابت می‌تواند انجام گیرد. برای تعیین اینکه از کدام مدل استفاده شود از آزمون هاسمن استفاده گردیده است. مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها کمتر از ۵٪ است از مدل اثرات ثابت و مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها بیشتر از ۵٪ است از مدل اثرات تصادفی برای تخمین مدل استفاده شده است. همانطور که در جدول (۷) منعکس گردیده، احتمال F لیمر مدل پژوهش کمتر از ۵٪ می‌باشد لذا برای تخمین مدل از روش تابلویی استفاده می‌شود. و با توجه به اینکه احتمال آزمون هاسمن مدل پژوهش کمتر از ۵٪ می‌باشد از روش اثرات ثابت برای تخمین این مدل استفاده شده است.

جدول (۷) آزمون F لیمر و هاسمن

تفسیر	سطح احتمال	آماره آزمون	آزمون
روش تابلویی	۰	۱۹ ۵۹۷۴۰۴	F لیمر
روش اثرات تصادفی	۰ . ۰۵۵۴	۲۰ ۶۷۱۹۸	هاسمن

۷-۶. تخمین فرضیه اول پژوهش

هدف از فرضیه اول بررسی رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره شرکت و سطح افشای اطلاعات می‌باشد که فرضیات H_0 و H_1 آن به شرح زیر است:

1. Breusch Pagan Godfrey

بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات -----

H_0 : بین استقلال هیئت مدیره شرکت و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی داری وجود ندارد.
 H_1 : بین استقلال هیئت مدیره شرکت و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.
 این فرضیه به صورت روش تابلویی و روش اثرات تصادفی برآورد می شود که نتایج آن به شرح زیر است

جدول (۸) تخمین مدل پژوهش

تفسیر	سطح احتمال	آماره T	خطای استاندارد	ضریب برآوردی	
مثبت	۰۰۰۰۰	۴۱۵۵۸۰۳	۱۶۲۷۹۳۷	۶۷۶۵۳۸۵	C
بی معنی	۰۴۶۸۷	۰۷۲۵۷۴۱	۵۳۹۷۶۰۵	۳۹۱۷۲۶۳	استقلال هیئت مدیره
مثبت	۰۰۰۵۲	۲۸۱۶۵۲۶	۰۱۱۸۰۵۶	۰۳۳۲۵۰۹	مالکیت نهادی
معکوس	۰۰۲۸۶	-۲۲۰۲۴۷۸	۰۸۱۳۲۶۹	-۱۷۹۱۲۰۶	اندازه شرکت
بی معنی	۰۸۶	۰۱۷۶۵۹۲	۰۱۲۱۶۷۵	۰۰۲۱۴۸۷	عمر شرکت
معکوس	۰۰۰۰۰	-۴۲۰۷۴۷۶	۰۶۹۶۰۵۲	-۲۹۲۸۶۲۱	نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام
بی معنی	۰۲۲۵۹	۱۲۱۴۰۸۸	۵۴۴۵۱۶۶	۶۶۱۰۹۱۴	سودآوری
بی معنی	۰۷۱۹۷	۰۳۵۹۲۳۹	۱۷۸۸۶۵۱	۰۶۴۲۵۵۳	نقدینگی
بی معنی	۰۱۳۸۲	-۱۴۸۷۲۷۳	۲۸۶۹۸۶۹	-۴۲۶۸۲۷۹	نوع حسابرسی
		۰۸۲۸۹۰۱			ضریب تعیین
		۰۷۸۵۴۳۶			ضریب تعیین تعدیل شده
		۲۰۰۴۷۴			دوربین واتسون
		۱۹۰۷۰۶۹			آماره آزمون
		۰۰۰۰۰۰۰			سطح احتمال

در بررسی معنی دار بودن کل مدل با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۰۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تأیید می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۷۸/۵۴ درصد از افشای اطلاعات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد. همچنین از آنجاکه دوربین واتسون در محدوده (۱/۵-۲/۵) قرار دارد بنابراین با مشکل هم خطی مواجه نیستیم. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول (۸) از آنجایی که سطح احتمال برای متغیر استقلال هیئت مدیره شرکت بیشتر از ۰/۰۵ می باشد (۰۴۶۸۷)، در نتیجه وجود رابطه معنی داری بین استقلال هیئت مدیره شرکت و افشای اطلاعات در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار نمی گیرد.

۱-۶. تخمین فرضیه دوم پژوهش

هدف از فرضیه دوم بررسی رابطه بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات می باشد که فرضیات H_0 و H_1 آن به شرح زیر است:

H_0 : بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی داری وجود ندارد.

H_1 : بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی داری وجود دارد.

در بررسی معنی دار بودن کل مدل با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۰۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تأیید می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۷۸/۵۴ درصد از افشای اطلاعات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد. همچنین از آنجاکه دوربین واتسون در محدوده (۱/۵-۲/۵) قرار دارد بنابراین با مشکل هم خطی مواجه نیستیم. در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول (۸) از آنجایی که

سطح احتمال برای متغیر مالکیت نهادی کمتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۰۰۰۵۲)، در نتیجه وجود رابطه معنی داری بین مالکیت نهادی و افشای اطلاعات در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد. همچنین از آنجا که ضریب برآوردی متغیر مالکیت نهادی (۰/۳۳۲۵۰۹) است، در نتیجه بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی دار و مستقیمی وجود دارد.

۷. نتیجه گیری و پیشنهادها

در این پژوهش هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین استقلال هیئت مدیره و ساختار مالکیت با افشای اطلاعات در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ با انتخاب ۵۲ شرکت به عنوان نمونه آماری است؛ که برای جمع آوری مبنای نظری پژوهش از روش کتابخانه ای و برای جمع آوری اطلاعات آماری از صورت های مالی و یادداشتهای همراه آن استفاده شده است. روش تجزیه و تحلیل در این پژوهش روش پانل بوده و جهت تجزیه و تحلیل از نرم افزارهای SPSS24، EViews9 و MINITAB16 استفاده شده است. نتایج حاصل از فرضیه های پژوهش بیانگر این است که:

- در بررسی معنی دار بودن کل مدل با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره F از ۰/۰۵ کوچک تر می باشد (۰/۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تأیید می شود.
- ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۷۸/۵۴ درصد از افشای اطلاعات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد. همچنین از آنجا که دوربین واتسون در محدوده (۱/۵-۲/۵) قرار دارد بنابراین با مشکل هم خطی مواجه نیستیم.
- بر اساس فرضیه اول در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول (۸) از آنجایی که سطح احتمال برای متغیر استقلال هیئت مدیره شرکت بیشتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۴۶۸۷)، در نتیجه وجود رابطه معنی داری بین استقلال هیئت مدیره شرکت و افشای اطلاعات در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار نمی گیرد. نتایج این فرضیه پژوهش با پژوهش آلباش و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت ندارد.
- بر اساس فرضیه دوم در بررسی معنی داری ضرایب با توجه نتایج ارائه شده در جدول (۸) از آنجایی که سطح احتمال برای متغیر مالکیت نهادی کمتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۰۰۰۵۲)، در نتیجه وجود رابطه معنی داری بین مالکیت نهادی و افشای اطلاعات در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می گیرد. همچنین از آنجا که ضریب برآوردی متغیر مالکیت نهادی (۰/۳۳۲۵۰۹) است، در نتیجه بین مالکیت نهادی و سطح افشای اطلاعات رابطه معنی دار و مستقیمی وجود دارد. نتایج این فرضیه پژوهش با پژوهش آلباش و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت دارد.

۱-۷. پیشنهادهای پژوهش

۱-۱-۷. پیشنهادی مبتنی بر آزمون فرضیه اول پژوهش

بر طبق نظریه نمایندگی، یکی از مکانیزم های مهم که برای کاهش مسائل نمایندگی مؤثر می باشد، استقلال هیئت مدیره است. در واقع اعضای هیئت مدیره مستقل ممکن است نظارت بهتری بر عملکرد فرآیند گزارشگری مالی داشته باشند. در نتیجه، هیات مدیره با اعضای بیشتری که مستقل هستند، تمایل بیشتری برای افزایش نظارت دارند و بنابراین انتظار می رود به کیفیت سود نیز افزایش یابد. با توجه به اینکه فرضیه اول پژوهش مورد تأیید قرار نگرفت اما می توان با مشاهدات دوره زمانی و تعداد نمونه بیشتر نتایج حاصل فرق نماید لذا به سازمان بورس اوراق بهادار و مدیران شرکت ها می تواند از رابطه بین استقلال هیئت مدیره و سطح افشای اطلاعات آگاهی پیدا کرده و اطلاعات دقیقی را در اختیار سرمایه گذاران و تحلیل گران مالی قرار دهند.

۷-۱-۲. پیشنهادی مبتنی بر آزمون فرضیه دوم پژوهش

ساختار مالکیت و به طور خاص سهامداران نهادی به عنوان یکی از سازوکارهای کنترلی، توان اثر گذاری بر عملیات و رویه‌های گزارشگری مالی شرکت‌ها را دارند، به این ترتیب می‌توانند در کیفیت افشا نقش مهمی داشته باشند لذا به سازمان بورس اوراق بهادار و مدیران شرکت‌ها می‌تواند از رابطه بین دوگانگی وظایف مدیرعامل و سطح افشای اطلاعات آگاهی پیدا کرده و اطلاعات دقیقی را در اختیار سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی قرار دهند.

منابع و مأخذ

- ۱) دیدار، حمزه، منصورفر، غلامرضا، زارع، الهام، (۱۳۹۶)، بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشا با تأکید بر نقش تعدیل‌کننده رقابت بازار محصول در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، دوره ۹، شماره ۱، شماره پیاپی ۳۱، ۹۷-۱۱۸.
- ۲) رئیس، زهره، (۱۳۸۷)، رابطه بین کیفیت حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده حسابداری و مدیریت.
- ۳) سهیلی فر، فاطمه، تمیمی، محمد، رمضان احمدی، محمد، (۱۳۹۲)، بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره به‌عنوان سازوکارهای داخلی نظام راهبری شرکتی بر کیفیت افشا، کنفرانس ملی حسابداری و مدیریت، تهران، مرکز همایش‌های پژوهشگاه نیرو، ۱-۱۷.
- ۴) صیدخانی، رضا، فرشته گل محمدی و محسن باقلانی، (۱۳۹۴)، تأثیر ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشای اطلاعات مرتبط با هیئت‌مدیره، اولین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت در هزاره سوم، رشت، شرکت پیشگامان پژوهش‌های نوین، ۱-۱۷.
- ۵) مهران، ساسان، مرادی، محمد، اسکندر، هدی (۱۳۸۹)، رابطه نوع مالکیت نهادی و حسابداری محافظه‌کارانه، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۱، ۴۷-۶۲.
- ۶) ناظمی، امین، نصیری، طاهره، (۱۳۹۳)، بررسی ارتباط میان افشای اطلاعات شرکت‌ها با کیفیت حاکمیت شرکتی و میزان مالکیت نهادی، فصلنامه حسابداری مالی، سال ۶، شماره ۲۴، ۹۹-۱۲۰.
- 7) Abdalrhman Alnabsha, Hussein A Abdou, Collins Gyakari Ntim, Ahmed Ahmed Elamer, (2018), Corporate Boards, Ownership Structures and Corporate Disclosures: Evidence from a Developing Country, Journal of Applied Accounting Research , <https://doi.org/10.1108/JAAR-01-2016-0001>
- 8) Akhtaruddin, M, Hossain, M, A, Hossain, M, Yao, L, (2009), Corporate governance and voluntary disclosure in corporate annual reports of Malaysian listed firms, Jamar, Vol,7, No,1, 1-20.
- 9) Alexandrina, Stefanescu Cristina (2013), how do board of directors affect corporate governance disclosure? – The case of banking system, The Romanian Economic Journal, 16(47), 127-146.
- 10) Healy, Paul M and Palepu, Krishna G (2001), Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature, Journal of Accounting and Economics, 31(1-3), 405-440.
- 11) Karamanou, Iren and Vafeas, Niko (2005), the association between corporate boards, audit committees, and management earnings forecasts :An empirical analysis, Journal of Accounting Research, 43(3), 453-486.
- 12) Ramli, J, R.,, Surbaini, K, N.,, Ramli, M, I., (2013), assessing the Effects of Corporate Governance attributes On The Quality Of Directors-Related Information Disclosure:

The Empirical Study of Malaysian Top 100 Companies, American Journal Of Economics, 3(2), 90-99.

- 13) Rouf, Abdur and Abdullah-Al, Harun (2011), Ownership Structure and Voluntary Disclosure in Annual Reports of Bangladesh, the Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences, 5(1), 129-139.

